

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY
2024. március 23., megyei szakasz
9. osztály, magyar tagozat

- minden tétel kötelező
- a tételek kidolgozására szánt idő: 3 óra
- megjelenés: 10 pont

I. TÉTEL**45 pont**

Írj 1–1,5 oldalas összefüggő szöveget *Átváltozástörténetek a novellában* címmel az alábbi novellarészletek értelmezésére és olvasmányélményeidre építve! Szövegedben vedd figyelembe a következő szempontokat:

- a főszereplő átváltozásának körülményei;
- az átváltozás folyamata, megfordíthatósága;
- a főszereplő érzései az átváltozással kapcsolatban;
- a szereplők értékrendjének módosulása az átváltozás hatására;
- valós és mesei/mitológiai motívumok a novellákban!

Bizony egyformák ők.

Kecskésedik egyik úgy, mint a másik.

Szagot is árasztanak már, annyira elérték a bakság duzzadó fokát. S mindez nem tréfa dolog. Mert a tegnap vagy a délután kacagtak volna rajta, ha ilyenfélét hallanak valakiről, de így, ez a valóság, ez meggondolkoztató. Ez nagyobb dolog a halálnál is, mert eddigelé sokan meghaltak, de egyik sem kecskésedett.

Nem tudják, hogy mit vétettek ők olyan nagyot az Istennek!

– Azért nem is olyan rossz ez az állapot! – fordítja a másik oldalára József a dolgot.

– Ha úgy vesszük, nem – feleli Ádám.

Egyszer él az ember, s egyszer a kecske is. Úgy veszik tehát, ahogy jobb. Visszaemlékeznek emberi mivoltukra, és a bakszaggal betakarják. Oktalan és nevetséges az egész emberi világ. A múltba süllyed egyszerre minden, s csak úgy emlékeznek rá, mint a történelemre, amit kis kecske korukban tanultak.

Antivilág nekik az egész.

És boldogan nevetnek.

Nőni kezd a szarvuk is, és különös gyönyör járja át a testüket. Szabadsággá vált az élet! Kiáltani szeretnének az örömtől, és hirdetni, hogy többet ér a kenyérnél a rügy, a háznál a szikla, a verejtéknél a játék, a hazugságnál a döfés, és az álnok nőnél a szabad nőstény!

Összedugják a fejüket, és a boldogság énekre ösztönzi őket. És énekelni kezdenek.

Bent a házban az emberek mekegésnek hallják.

(Tamási Áron: *Kivirágzott kecskeszarvak*. Részlet)

Rosszkedvű volt már abban az időben Harun al Rasid, nagyon rosszkedvű; éjszakai kirándulásain megismerte s meg is unta a népet, melynek forgatagába úgy vágyott elkeveredni valamikor. Az álruhás kalandok után, ha levette a maszkot – hol vásári árus, hol borbélylegény, hol utcai énekes öltözetét –, valami keserű íz maradt az egészéből, már nagyon is jól játszotta ezeket a szerepeket. [...] Így következett el utolsó kalandja.

Az elmúlt éjszaka vándorszínészek bódéját fedezte fel, valahol a külvárosban: elbáméskodott a csepűrágón, és szeretett volna a színpalak mögé kerülni, hogy rájöjjön a csínyre, de csavargónak nézték és félrelökték. Másnap este piros bugyogót és csörgős sipkát rendelt az udvari ruhatárból – a kastély alagútján szökött ki, a kert felől, egyedül. Jelentkezett a bódé tulajdonosánál, arméniai komédiásnak adta ki magát, állathangokat utánzott. Összebarátkozott a csepűrágóval, és csakhamar kitanulta a fortélyt – később, mikor a tarka közönség gyülekezni kezdett a ponyva előtt, elunta a színpadot, és lement a csöcselek közé. Itt látta meg az etióp hajadont, aki miatt bajba került.

Csavargóféle volt, Zorajdának hívták. Harun al Rasidnak megtetszett kócos haja és hosszú karjai, amiket úgy dobált, mint a cséphadarót. Egy pillanatra átvillant rajta, hogy abbahagyja az egész kalandot, amit úgyis unt már, szépen

hazamegy, és me hozatja magának ezt a lányt, de aztán elszégyenlette magát. A lány valami handzsáros katonával volt, és Harun al Rasid látta, hogy tetszik neki a katona - így nem ízlett volna a dolog. Fellobbant benne a régi virtus, az a furcsa bolondéria – talán a rossz dzsinn szava, aki megigézte gyerekkorában –, aminek soha nem tudott ellenállani, aminek különös portyázásait köszönhette: hogy Ő, Harun al Rasid, így, ahogy van, szőröstül-bőröstül és a birodalom hatalmas kalifája, tulajdonképpen nem egy személy, mint ahogy gondolják, és mint ahogy rendes állapotban maga is tudja: hanem kettő – és amit az egyik ad vagy kap, az nem a másiké, az nem a másiknak szól, abból nem lehet öröme a másiknak. És bolond fejjel elszánta magát, hogy álruhában bolondítja magába a lányt.

Csakhogy nehezen ment. A lány nem sokat adott a piros bugyogóra, a szép beszédre se nagyon ügyelt, inkább a színes ponyvát nézte meg a bűvészeket – azok tetszettek neki. No megállj, gondolta Harun al Rasid. Nem ment haza reggel, ott maradt a vándorszínészeknél, és felajánlotta magát, ingyen, hogy részt vesz a mókában. Valami díszes színjátékra készültek éppen, aminek „Kalifa” volt a címe: a szereplők közé Harun al Rasid figurája is kellett. Harun al Rasid jót nevetett magában, mikor ezt megtudta. Aztán komoly képpel felajánlkozott, hogy majd eljátssza ezt a szerepet – úgyis jól tudja utánozni a furcsaságairól hírneves kalifát. Meghallgatták és kiosztották neki: harmadnapra megvolt az előadás.

Harun al Rasidnak, a színésznek (persze, álnéven – Hasszánnak mutatkozott be) szép sikere volt Harun al Rasid szerepében. Különösen a nőknek tetszett – előadás után Zorajda is ott volt azok között, akik a bódé függönye mögött várakoztak, hogy megbámulják. És aznap este együtt mentek Hasszán szállására, amit három drachmáért bérelt a keresetéből. [...] Így ment ez vagy három holdtöltén át – Hasszán eljátszotta még néhányszor Harun al Rasid szerepét a színpadon, és Zorajdát irigyelték szerelmeséért, akit már mindenki férjének tekintett. Harun al Rasid halogatta a hazatérést – esténként azt a boldogságot színezgette magában, mikor majd magával viszi Zorajdát (mert megszerette közben) a kastélyba, és felfedi előtte a valóságot, mint isteni és csodálatos jutalmát a leány szerelmének és benne való hitének.

Egy napon rászánta magát, hogy megteszi az előkészületeket. Hajnalban, mikor Zorajda még aludt, kiosont a szállásból, és a palotába sietett. De a kerti alagút ajtaját zárva találta, belső lakattal: a rendes úton ment hát fel. A kapuban megállították, s mikor haragosan felfedte nevét, a katonák szemébe nevettek. Bolond ez, mondták, aki még azt se tudja, hogy Harun al Rasid meghalt, és Achmed uralkodik helyette – legalább Achmednek adná ki magát, ha azt akarja, hogy művelt bolondnak tartsák.

Ez lett hát Harun al Rasid utolsó kalandjából. Még tett néhány kísérletet, hogy felismerjék és elismerjék: de minden hiába volt, a gyűrűt, sajnos, otthonfelelte annak idején, és Harun al Rasid ál-holttestét már el is temették valahol a dravidák földjén, ahonnan hiteles híre jött, hogy meghalt.

(Karinthy Frigyes: Harun al Rasid utolsó kalandja. Részletek)

II. TÉTEL

45 pont

Az alábbi részletből kiindulva készíts 1,5–2 oldalas interjút egy görög istennel! Adj figyelemfelkeltő címet szövegednek!

„Fényes úr. Kérdéseid jók, akár a parádés kocsisod. De nem az enyéme. Következésképp hiába válaszolom azt, őszintén, amire gondolok, azt szavatolni, hogy holnap is ezt válaszolnám, nem tudom.” – ezt kellett volna mondanom, de csak válaszoltam, még csak nem is azt egészen, amire gondoltam – hál’ istennek.

(Esterházy Péter: Bevezetés a szépirodalomba)